Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

6.10.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Eduskunta

Viite: HE 166/2022vp, KEHA/11609/2022

Asiantuntijalausunto lakiluonnoksista yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027 ja eräistä niihin liittyvistä laeista

Pirkanmaan ELY-keskus kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto valiokuntakäsittelyn yhteydessä. Pirkanmaan ELY-keskus on tutustunut hallituksen esitykseen 166/2022 sekä maa- ja metsätalousministeriön kokoamaan lausuntopalautteeseen.

Uusi CAP27-rahoituskausi muuttaa totuttuja hallinnointikäytäntöjä ja on olennaisen tärkeää, että käytössä olevat tietojärjestelmät tukevat kaikkien välittävien toimielimien työskentelyä. Lainsäädännön tulee mahdollistaa CAP-strategiasuunnitelman tavoitteellinen toteuttaminen ja aluetason toimijoiden sujuva hallintotyöskentely. ELY-keskus katsoo, että strategiasuunnitelma tulee sisältämään hyvin paljon yksityiskohtia, joten sääntelyn määrää ei ole tarvetta kansallisesti lisätä, ellei se ole EU-lainsäädännön velvoittamaa.

ELY-keskus kannattaa pyrkimystä täysin sähköisestä tukihausta. Harkinnanvaraisista tuista kiinnostuneet ja potentiaaliset tuenhakijat omaavat lähtökohtaisesti riittävän osaamisen asioida sähköisesti. Sähköisen järjestelmän tulee ohjata tuenhakijaa täyttämään hakemus niin, että se sisältää päätösesitykseen tarvittavat olennaiset tiedot. ELY-keskuksen hallinnon työtä on mahdollista keventää, kun käytössä oleva tietojärjestelmä tuottaa automaattisia muistutuksia määräajoista ja tarvittavista liiteaineistoista. Hakijoiden neuvonnalla ja sähköisen asiointijärjestelmän toiminnoilla tulisi voida ohjata asiakasta tekemään valintoja toimenpidekohtaisista yksityiskohdista, kuten esimerkiksi käyttötilanteeseen sopivasta kustannusmallista, seurantatietojen oikea-aikaisesta toimittamisesta, maksuhakemuksen toimittamisesta ajallaan.

Sähköisen asiointijärjestelmän kehittyessä huomioita tulisi kiinnittää myös aluetason toimijoiden, kuten ELY-keskuksen ja paikallisesti toimivien Leader-ryhmien tarpeisiin sähköisen asiointijärjestelmän tuottamasta tiedosta. Alue- ja Leader-ryhmätason tieto reaaliaikaisen valtuussidonnan seurannan, alueiden välisten valtuuksien siirtotietojen sekä käsittelyssä olevien hakemustietojen osalta tulisi olla helposti saatavilla.

6.10.2022

Yksityiskohtaiset huomiot hallituksen esityksestä laiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista

…
9 § Ministeriö varmistaa hallintoviranomaisen roolissa, että vuotuinen tuloksellisuuskertomus laaditaan varahoitovuosittain. Jatkossa tuloksellisuuskertomuksen laadinta siirtyy ministeriöltä Ruokaviraston hoidettavaksi. Muutoksella ei ole juurikaan vaikutusta ELY-keskuksen rooliin tuottaa osa raportoinnin aineistosta. Jatkossakin ELY-keskus analysoi tehtyjä kehittämistoimia ja arvioi kirjallisesti alueellisen kehittämissuunnitelman toteutumista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Raportoinnin ajankohta siirtyy suoritettavaksi alkuvuodesta loppusyksyyn.

Yksityiskohtaiset huomiot hallituksen esityksestä laiksi maaseudun kehittämisen tukemisesta

…
11§ *Tuen määrää koskevat edellytykset.* Jatkossa ELY-keskuksella on mahdollisuus harkita myönnettävän tuen määrää enimmäis- ja vähimmäistukitasojen puitteissa. Tällä varmistetaan rahoituksen kohdentuminen oikeasuhtaisesti rahoitettavien kohteiden kesken. Kuitenkin tulisi huomioida, että tuen vähimmäismäärät voisivat vaihdella tukimuotojen välillä, mutta ei eri tukikohteiden välillä. Tuen määrien yhteensovituksesta tulee huolehtia eri hallinnonalojen välillä.

13§ *Tuettavan toimenpiteen aloittaminen ja luvan esittäminen. Luvan tulisi pääsääntöisesti olla lainvoimainen tukea myönnettäessä. Perustellusta syystä tuki voitaisiin poikkeuksellisesti myöntää myös lainvoimaa vailla olevan luvan perusteella, jos tukipäätökseen otetaan ehto lainvoimaisen luvan esittämisestä viimeistään ensimmäisen maksuhakemuksen yhteydessä.*

Ohjelmakauden 2014–2020 kokemusten perusteella keskeneräisten lupahakemusprosessien on todettu pidentävän ELY-keskusten käsittelyaikoja. Lupaa vaativat tukihakemukset tulisivat käsitellyksi nopeammin, jos tuenhakijoilta edellytettäisiin lupahakemusten vireille saattamista ennen tukihakemuksen toimittamista ELY-keskukseen. Lupahakemusprosessi saattaa tuoda täsmennyksiä hankkeen kustannusarvioon, esimerkiksi paloteknisten vaatimusten johdosta. Myönnetty viranomaislupa tulee säilyä rahoituspäätöksen ehtona, mutta vaatimus luvan lainvoimaisuudesta pidentää hakemuksen käsittelyaikaa. Edellytys lainvoimaisen luvan esittämisestä voidaan kirjata rahoituspäätöksen ehdoksi.

Säännöstä tulisi rajata koskemaan vain tiettyjä viranomaislupia, kuten ympäristölupaa ja rakennuslupaa ja rakentamisen toimenpidelupaa. Muiden viranomaislupien esittämisen ajankohta tulisi jättää tuen myöntämän viranomaisen harkittavaksi. Niitä voidaan esittää esimerkiksi ensimmäisen maksuhakemuksen yhteydessä.

…
15§ *Tuen myöntämisen rajoitukset.* ELY-keskus katsoo, että ilmeinen, olennainen, vähäistä suurempi termien tulkinta ei ole yksiselitteistä. Pyrkimyksenä tulisi olla täsmällisemmin määritellyt termit, jotta voidaan varmistua asiakkaiden tasapuolisesta kohtelusta ja tulkintojen yhdenmukaisuudesta. ELY-keskuksen tiedonsaantimahdollisuudet toisilta viranomaisilta tulisivat olla riittävät, esimerkiksi Verohallinnon verovelkatiedot tulisi saada ELY-keskuksen käyttöön ilman erillisiä tietopyyntöjä tai asiakkaan täydennysvelvoitetta.

6.10.2022

16§ Yritystuen saaja ja tuettava toiminta. ELY-keskus katsoo, että pykälän kuvaus tuensaajista ja tuettavasta toiminnasta on selkeytynyt lausuntokierroksen myötä. Paikallisen toimintaryhmän kautta haettua tukea investointeihin tulisi voida myöntää yli viisi henkilötyövuosina työllistäville mikroyrityksille siten, että laskenta tehdään vain henkilötyövuosina, ei henkilöiden lukumäärään perustuen. Henkilötyövuosina tarkasteltaessa osa-aikaisen henkilöstön lukumäärällä ei ole merkitystä. Yritysten tarpeet ovat erilaisia, joten joustava henkilötyömäärän laskentatapa katsotaan parhaaksi käytännöksi.

…
27§ Tuen käyttöä koskevat ehdot. Tuenkohteena olevan toiminnan siirtäminen sen alueen ulkopuolelle, jolla hanke on saanut tukea, pitäisi olla mahdollista ilman, että toiminta tulkittaisiin lopetetuksi, jos toiminta jatkuu hyväksytyllä maaseutualueella. Muiden rahoittajatahojen kuin maaseuturahasto tukitasoja ei tulisi huomioida tulkittaessa toiminnan jatkumista.

…
36§ Tuen myöntäminen. Ennen yritystuen myöntämistä tehtävää mahdollista yrityskäyntiä koskeva vaatimus yrityskäynnin havaintojen kirjaamisesta ja niiden antamisesta tiedoksi hakijalle lisää ELY-keskuksen hallinnollista työtä ja tiedoksianto voi näyttäytyä hakijalle ennakkopäätöksenä. Tukihakemusten arvioinnin avoimuus ja tasapuolinen kohtelu edellyttää tukihakemusten arviointia samanlaisin menettelyin kaikkien kyseisen hakujakson tukihakemusten osalta.

Pirkanmaan ELY-keskus on osallistunut monin tavoin CAP27 -strategiasuunnitelman ja lainsäädännön eri valmisteluvaiheisiin. Toimeenpanon menestyksekäs hoitaminen edellyttää, että käytössä oleva lainsäädäntö mahdollistaa strategiasuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin vastaamisen sekä hallinnon työmäärä pysyy kohtuullisena. Hallituksen esityksessä esitetyt muutokset voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden ovat teknisluonteisia.

Tampereella 6.10.2022

Heli Hantula
yksikön päällikkö

Anne Värilä
maaseudun kehittämisen asiantuntija

Tämä asiakirja KEHA/11609/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/11609/2022 har godkänts elektroniskt

Hantula Heli 06.10.2022 13:41

Värilä Anne 06.10.2022 13:36